

19.7.2011

בענין:

ד"ר בעז לב, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות באמצעות באת כחו,
עוה"ד שני בצלאל מלשכת היועצת המשפטית, משרד התובע הראשי משרד
הבריאות, ירושלים

הקובל

- נגד -

ד"ר נחום זאבין ורופא מורשה, [REDACTED] ובעל תואר מומחה
בפסיכיאטריה, ע"י ב"כ עוה"ד שילה דורפמן

הנקבל

המלצה

1. הקובלנה -

ד"ר בעז לב המשנה למנהל הכללי של המשרד הבריאות הגיש, ביום 7.12.2010, כנגד הנקבל קובלנה, על כי הנקבל הורשע בעבירה פלילית שלא לפי לפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976 (להלן - הפקודה), כאמור בסעיף 41(5) לפקודה. זאת הואיל ובית משפט השלום בראשון לציון הרשיע, ביום 6.7.2010, את הנקבל (הכרעת הדין בת"פ 2673/08, שתקרא להלן - הכרעת הדין), על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן שהוגש בחליף האמור (להלן - כתב האישום המתוקן), בעבירה של מתן תעודה כוזבת, לפי סעיף 281 לחוק העונשין, התשל"ז-1997 (להלן - חוק העונשין), בעבירה של סיוע לנסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 25 ו-31 לחוק העונשין וכן בשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים, לפי סעיף 284 לחוק העונשין.

בגזר הדין, שניתן ביום 15.11.2010 (להלן - גזר הדין), הושתו על הנקבל, עקב הרשעתו כאמור:

- (1) מאסר בפועל למשך חמישה חדשים שירוצה בעבודות שירות;
- (2) מאסר על תנאי למשך ששה חדשים, בתנאי שהנקבל לא יעבור עבירה של מרמה והפרת אמונים, מתן תעודה כוזבת או קבלת דבר במרמה, לרבות נסיון או סיוע לעבירות כאמור, תוך שלוש שנים מיום מתן גזר הדין;

(3) קנס בסכום של 15,000 ₪, או חמישה חדשי מאסר תמורתו.

2. הוועדה -

שר הבריאות מינה אותנו הח"מ, להיות ועדה שתדון בקובלנה (להלן - הוועדה).

3. ההליך בפני הוועדה -

3.1 הוועדה דנה בקובלנה בימים 20.1.2011 ו- 17.2.2011, בנוכחות באי כח הצדדים והנקבל.

3.1.1 לקובלנה צורפו המסמכים הבאים:

(א) הכרעת הדין וגזר הדין;

(ב) כתב האישום המתוקן, שלאור הודאת הנקבל בעובדות המפורטות בו, הנקבל הורשע כאמור לעיל;

יצוין, כי בפני הוועדה עמדה גם קובלנה בנוסח קודם, אשר הוגשה ביום 22.4.2009, ובו פירוט עובדות דומה לזה המופיע בכתב האישום המתוקן, שלפי האמור בו הנקבל הורשע כאמור.

3.1.2 הנקבל הגיש לוועדה, ארבעה מכתבי המלצה.

3.2 בפתח הדיון הודיעה ב"כ הנקבל, כי הנקבל הודה באמור בכתב האישום המתוקן וכי האמור בקובלנה מקובל עליו.

לפיכך והואיל ועבירת המשמעת המיוחסת לנקבל בקובלנה היא כי הנקבל הורשע בעבירה פלילית, התמקד הדיון בטענות הצדדים לעניין אמצעי המשמעת הראוי בנסיבות העניין.

במהלך טיעוני הנקבל לעניין העונש, התברר כי קיימת מחלוקת בין הצדדים באשר לפרטים שבתשתית העובדתית שעל פיה הורשע הנקבל, דהיינו: הטענות העובדתיות שבכתב האישום המתוקן, אשר הנקבל הודה באמור בו ואשר לפיהן הורשע הנקבל. ראה לעניין זה האמור בסעיף 4.2 שלהלן.

הוועדה הציעה לצדדים לבחון אפשרות להגיע להסכמה באשר לעובדות השנויות במחלוקת, אלא שעניין זה לא הסתייע ב"כ הנקבל בקשה להגיש לוועדה ראיות, התומכות לטענתה בפירוש שניתן על ידה לעובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן, כגון: באמצעות פרוטוקול הדיון בהליך הפלילי. בנסיבות העניין, בהתן שעבירת המשמעת המיוחסת לנקבל היא הרשעתו בעבירות שבגזר הדין, בהסתמך על התשתית העובדתית שבכתב האישום המתוקן, לא מצאנו לנכון ללמוד לעניין המחלוקת האמורה, אלא מהעולה מהכרעת הדין, גזר הדין וכתב האישום המתוקן (להלן - **מסמכי בית המשפט**). זאת גם, כאמור בסעיף 4.2 להלן, כאשר מקום בו סברנו כי יכול שקיים ספק בפרוש האמור במסמכים האמורים, מצאנו לנכון לאמץ את הפירוש המיטיב עם הנקבל.

4. התשתית העובדתית שלפיה הורשע הנקבל -

4.1 עיקרי העובדות העולות מכתב האישום המתוקן וגזר הדין -

הנקבל, שהינו פסיכיאטר מומחה, היה בעל קליניקה פרטית, עבד במרכז לבריאות הנפש ביפו ובמרכז הרפואי וולפסון וביום 1.8.2007, התמנה לתפקיד סגן הפסיכיאטר המחוזי, במחוז המרכז של משרד הבריאות.

בשנת 2005 נוצר קשר בין הנקבל, לבין אדם בשם [REDACTED] (להלן - **צמח**), על מנת שהנקבל יתן חוות דעת פסיכיאטריות בעניינים של אחרים מטעמו של [REDACTED] לצורך תביעות שתוגשנה למוסד לביטוח לאומי ולחברות ביטוח. צמח גם פנה לנקבל ובירר אם הוא מכיר רופא המשמש כפוסק בוועדות הרפואיות שמקיים המוסד לביטוח לאומי וכן הנחה את הנקבל לציין, בחוות הדעת, נתונים כוזבים ואחוזי נכות כוזבים,

המעידים על "חומרה יתרה בפגיעה נשוא חוות הדעת" (הציטוט מכתב האישום המתוקן).

בשנת 2007, לאחר שהנקבל מונה לתפקיד פסיכיאטר מחוזי, ניתנו על ידו שתי חוות דעת פסיכיאטריות -

חוות הדעת הראשונה, ניתנה ביום 26.8.2007, לאדם בשם [REDACTED] (להלן - שאול), אשר פנה לנקבל, בהתאם להנחייתו [REDACTED]. זאת לאחר ששאל וצמח קשרו ביניהם קשר במטרה לחונות את חברות הביטוח ואת המוסד לביטוח לאומי. במסגרת הקשר האמור ובהתאם להנחייתו של [REDACTED] ביים [REDACTED] תאונת דרכים, דווח אודותיה לחברות הביטוח ולמוסד לביטוח לאומי. קיבל, עקב התאונה, דמי פגיעה מהמוסד לביטוח לאומי וכן פיצויים מחברות ביטוח. בהמשך הפנה [REDACTED] את [REDACTED] לנקבל, לצורך קבלת חוות דעת, המציגה מצג שווא לפיו [REDACTED] מטופל על ידי הנקבל, במשך שנה, בשל מצבו הנפשי.

יובהר כי לא ניתן ללמוד ממסמכי בית המשפט, אם הנקבל ידע דבר על מהות הקשר שבין צמח ושאול, או כי תאונת הדרכים היתה מבויימת.

הנקבל נתן [REDACTED] את חוות הדעת, לאחר שנפגש עמו כפעמיים שלא לצורך טיפול פסיכיאטרי. בכתב האישום המתוקן נאמר כי בחוות הדעת ציין הנקבל כדלקמן: "מצבו הנפשי של [REDACTED] השתנה לאחר שהיה מעורב בתאונת הדרכים המבוזמת. אובחן ע"י הנאשם (הכוונה לנקבל - האמור בסוגריים לא במקור), כסובל ממצב דכאוני עם ביטויי חרדה ואלמטים פוסט טראומטיים כן אובחן כי קיימים סימנים ניכרים של אי התאמה סוציאלית והגבלה של כושר עבודה, וכי [REDACTED] זקוק להמשך וטיפול פסיכיאטרי".

חוות הדעת נמסרה כאמור לשאל ביום 26.8.2007, דהיינו: לאחר שהנקבל מונה לתפקיד סגן הפסיכיאטר המחוזי, אלא שהנקבל ציין בה, בכזב, את התאריך 29.7.2007, אשר קדם למינוי האמור. הנקבל גם הנחה את [REDACTED] כיצד לנהוג בפני הוועדה הרפואית של המוסד לביטוח לאומי, על מנת שזו תקבע לו אחוזי נכות.

בתמורה לחוות הדעת הראשונה, מסר [REDACTED] לנקבל סכום של 3,500 ₪.

בפגישה שהתקיימה ביום 28.10.2007, שוחחו עם הנקבל אודות חוות הדעת האמורה, וביום 1.11.2007, מסר הנקבל לשאל חוות דעת מתוקנת, הנושאת תאריך 29.7.2007, הכוללת תוספת כוזבת, שבה צויין כדלקמן: "...לטיפול פנה לפני בשנה. נעשה ניסיון של טיפול בחשיפה ממושכת. לא החזיק מעמד בחרגילי החשיפה (חשיפה חייה וחשיפה בדמיון) בעקבות זאת הטיפול הופסק. היה במעקב של פעם לחדשיים, ללא שינוי משמעותי במצבו הנפשי...". עוד נאמר בכתב האישום המתוקן, באותו הקשר: "בתמורה לחיקון חוות הדעת והוספת הנתון הכוזב בה כאמור לעיל, מסר שאול לנאשם (הכוונה לנקבל - האמור בסוגריים אינו במקור), 1000 ₪ נוספים".

לחוות הדעת האמורה ייקרא להלן: **חוות הדעת הראשונה** ולתוספת האמורה, ייקרא להלן: **התוספת לחוות הדעת הראשונה**.

חוות הדעת השנייה, ניתנה ביום 1.11.2007, לאדם בשם [REDACTED] (להלן - אילן). הופנה אל הנקבל על ידי [REDACTED], באמצעות [REDACTED], על מנת שהנקבל יתן לו חוות דעת המציגה מצג כוזב לפיו מצבו הנפשי של [REDACTED] הוחמר בעקבות תאונת דרכים מבויימת, שעליה אילן דיווח למשטרה.

[REDACTED] שנפגשו עם הנקבל כאמור ביום 28.10.2007, שוחחו גם אודות חוות הדעת הפסיכיאטרית בעניינו של אילן.

ביום 1.11.2007, לאחר שהנקבל נפגש פעמיים עם [REDACTED] מסר הנאשם [REDACTED] חוות דעת מטעמו, בעניינו של [REDACTED] הנושאת תאריך כזב של 29.7.2007, באופן הנחה לתאריך מוקדם למינויו לתפקיד סגן פסיכיאטר מחוזי.

הנקבל קיבל מ-[REDACTED] תמורה בעד חוות הדעת הכוללת את התאריך הכוזב כאמור.

לשם שלמות התמונה נציין כי מגזר הדין ומטענות הצדדים עולה שבנוסף לנקבל, הורשע גם רופא נוסף, דר' אדיבי (להלן - דר' אדיבי), על כי, בעת שהיה פוסק בוועדות רפואיות של המוסד לביטוח לאומי, הפנה אליו צמח אנשים כדי שיבחן וייעץ להם כיצד לגרום לכך שיפסקו להם אחוזי נכות לפי חוק הביטוח הלאומי.

4.2 גדר הספק באשר לתשתית העובדתית שלפיה הורשע הנקבל -

4.2.1 בקובלנה אין התייחסות לעובדות שבגינן הורשע הנקבל והקובל, בהכרעת הדין לא נאמר דבר באשר לתשתית העובדתית, אלא אך: "אני מרשיעה את הנאשם על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן..." ובגזר הדין אין אלא תמצית הדברים. המסמך העיקרי שהוגש לוועדה, השופך אור על התשתית העובדתית, הוא כתב האישום המתוקן, שהנקבל כאמור הודה באמור בו.

ראוי לציין כי כתב האישום המתוקן נוסח במסגרת הסדר טיעון שנערך בין הנקבל לבין פרקליטות המדינה, לפיו הוסכם שהנקבל יחזור בו מכפירתו, יודה בעובדות שבכתב האישום המתוקן ויורשע. נראה שעל רקע זה, קיימות בכתב האישום המתוקן טענות עובדתיות, שמשמעותן מוטלת בספק ובטיעוני הצדדים בפנינו, התברר כי קיימת מחלוקת בין הצדדים, במספר פרטים שבתשתית העובדתית.

לפיכך, קודם שנתייחס לטענות הצדדים באשר לאמצעי המשמעת הראוי בנסיבות העניין, נתייחס למחלוקת העובדתית האמורה.

4.2.2 עיקרה של המחלוקת במשמעות האמור בסעיף 11 לכתב האישום המתוקן, המתייחס לחוות הדעת הראשונה, לפיו: הנקבל נתן "תעודה בוזת בפרט מהותי".

לטענת הקובל -

בחנות הדעת הראשונה נפל כזב בפרטים מהותיים, מעבר לעובדה שכתאריך הוצאתה צויין בה תאריך הנחזה כמוקדם למינויו של הנקבל כפסיכיאטר מחוזי. זאת גם בהנתן שחוות הדעת נתנו לאנשים שהופנו לנקבל על ידי [REDACTED] ועל רקע הקשר שנוצר עוד קודם לכן בין [REDACTED] לבין הנקבל.

לעניין זה, הסתמכה ב"כ הנקבל גם על האמור בגזר הדין, כי בשונה מעניינו של ד"ר אדיבי אשר "...יצר מצב כוזב וקיבל תמורתו תשלום, אך לא פעל בהתאם למצב, הנאשם (הכוונה לנקבל - האמור בסוגריים אינו במקור) קיבל את התשלום עבור חוות דעת כוזבת שמסר, כשהיה בדוד לו שיעשה שימוש בחוות הדעת הכוזבת ובכך ייגרם נזק לקופה הציבורית".

מעבר לכך, כעולה מכתב האישום המתוקן:

(ב) בשונה מהאמור בתוספת לחוות הדעת הראשונה, שאול לא היה בטיפולו של הנקבל כלל וודאי שלא במהלך שנה, כפי שצויי בתוספת לחוות הדעת הראשונה;

(ג) בחוות הדעת הראשונה ציין הנקבל כי מצבו הנפשי של [REDACTED] מצדיק פיצוי;

(ד) הנקבל שינה את חוות הדעת הראשונה בעקבות שיחה עם [REDACTED] והוסיף לה תוספת שתוכנה כוזב וכן צויין בה תאריך כוזב.

לטענת הנקבל -

(א) כאמור בכתב האישום המתוקן [REDACTED] אמנם הנחה את הנקבל לציין נתונים כוזבים ואחוזי נכות כוזבים בחוות דעת. דא עקא שהנקבל לא פעל בהתאם להנחיה, בכתב האישום המתוקן, לא נטען שהנקבל פעל לפיה ואף לא מיוחס לו אישום ספציפי בקשר לכך;

זאת ועוד, בשום מקום בכתב האישום לא נטען כי הנקבל ידע שמדובר בתאונות מבויימות, כאשר בפועל שאול הונה, בעניין זה, גם את הנקבל;

(ב) הכזב העיקרי שנפל בחוות הדעת, עניינו בתאריך שצויין בהן, הנחזה להיות מוקדם למינויו של הנקבל כסגן פסיכיאטר מחוזי.

פגם זה הוא הכזב היחיד שבחוות הדעת השניה. הכזב המהותי היחיד מצוי בתוספת לחוות הדעת הראשונה שם ציין הנקבל ציין כי [REDACTED] פנה לטיפולו כשנה קודם לכן. לטענת ב"כ הנקבל, כך היה כשמונה חדשים לפני המועד שבו נתנה חוות הדעת.

ב"כ הנקבל הסתמכה בטענתה על האמור בכתב האישום המתוקן, אשר אינו מייחס כוזב לתוכנה של חוות הדעת הראשונה כשלעצמה, אלא אך לסעיף 11 שבו המופיע לאחר ההתייחסות לתוספת לחוות הדעת הראשונה שבו נאמר: "במעשיו המתוארים לעיל, נתן הנאשם תעודה כוזבת בפרט מהותי...". לטענתה, משנאמר שם "פרט מהותי" בלשון יחיד, משמע שבפרט אחד מדובר.

(ג) בכתב האישום המתוקן צויין כי הנקבל פגש את [REDACTED] כפעמיים שלא לצורך קבלת טיפול פסיכיאטרי, בפועל הנקבל פגש את [REDACTED] שלוש פעמים, כאשר [REDACTED] לא פנה אל הנקבל לצורך טיפול, כי אם לצורך קבלת חוות דעת נוספת, בהסתמך על מסמכים רפואיים ששאל מסר לנקבל. לדברי ב"כ הנקבל, [REDACTED] הציג לנקבל, לצורך זה, מסמכים רפואיים מטעמו של אורטופד שטיפל בו, של פסיכיאטר [REDACTED] פנה אליו בשנת 2003, וכן מסמכים רפואיים מדיוני הוועדה הרפואית של המוסד לביטוח לאומי, אשר דנה עוד קודם לכן בעניינו של [REDACTED].

באשר לדעתנו במחלוקת האמורה –

בנסיבות העניין, בהן עבירת המשמעת המיוחסת לנקבל מבוססת על הרשעתו בהליך הפלילי ובנתן שלא עלה בידי הצדדים להגיע להסכמה בדבר העובדות שביסוד ההרשעה, מעבר למסמכי בית המשפט, לא נותר בידינו אלא לבסס את המצלתנו, על האמור במסמכים אלה, שכאמור במרכזם עומד כתב האישום המתוקן ומה שניתן ללמוד מהאמור בגזר הדין.

נקדים ונבהיר כי ככל שמצאנו כי משמעות האמור במסמכי בית המשפט מוטלת בספק, מצאנו לנכון לאמץ את המשמעות הפועלת לטובת הנקבל.

לגבי חוות הדעת הראשונה –

נקדים ונבהיר כי בכתב האישום המתוקן, לא נטען שהנקבל ידע על מהות הקשר שבין [REDACTED] לבין [REDACTED], מעבר לכך שאלו הופנו לנקבל, על ידי [REDACTED] ומעבר לנטען לגבי הקשר שבין [REDACTED] לבין הנקבל. כך גם לא נטען שם שהנקבל ביצע את ההנחיות שקיבל [REDACTED] ואף לא נטען שהנקבל ידע על כך שמדובר בתאונות מבויימות.

סעיף 11 לכתב האישום המקורי, מפרט את המסקנה העולה מתיאור העובדות. בסעיף זה אכן נאמר, כי הנקבל נתן [REDACTED] תעודה כוזבת "בפרט מהותי", כלומר: בלשון יחיד. בקשה ב"כ הנקבל ללמוד מכך כי עניין זה מתייחס אך לכך שבתוספת לחוות הדעת הראשונה נאמר כי שאלו פנה לנקבל כשנה קודם למתן חוות הדעת. ספק אם אכן השימוש בלשון יחיד, בהקשר זה, יכול לשמש בשלעצמו בסיס למסקנה כי מדובר בפרט מהותי אחד בלבד.

זאת ועוד, התוספת לחוות הדעת הראשונה מתייחסת לטיפול שניתן [REDACTED] זאת בשונה מהאמור בכתב האישום המתוקן, כי חוות הדעת הראשונה נתנה [REDACTED] לאחר שהוא פגש את הנקבל כפעמיים שלא לצורך קבלת טיפול פסיכיאטרי. יתר על כן, ב"כ הנקבל עצמה טענה, כי שאלו פנה אל הנקבל, שלא לצורך קבלת טיפול, כי אם על מנת לקבל חוות דעת נוספת, כאשר לצורך זה מסר שאלו לנקבל תיעוד רפואי.

ככלל, מתן חוות דעת פסיכיאטרית בלא שקדם לה טיפול, או לפחות אבחון ראוי, בעייתית על פניה, גם בהנתן ששאלו הופנה לנקבל על ידי [REDACTED] ובהנתן שהנקבל ידע [REDACTED] עתיד לשלוח אליו לקוחות לצורך מתן חוות דעת המיועדות למוסד לביטוח לאומי ולחברות ביטוח.

יחד עם זאת, ראוי לציין שמעבר לעובדה שהנקבל נפגש עם [REDACTED] שלא לצורך טיפול, אין במסמכים שבפנינו התייחסות לשאלה אם הנקבל ערך [REDACTED] אבחון כלשהו וגם אין לדעת מה העלה אותו אבחון, ככל שהתקיים. זאת כאשר אין במסמכים שבפנינו התייחסות לשאלה אם הנקבל אכן ידע שהתאונה שבה מדובר מבויימת וגם יכול שהאמור בגופה של חוות הדעת הראשונה, אכן תואם את מצבו של שאלו כפי שאובחן על ידי הנקבל.

זאת ועוד, בשונה מהאמור בכתב האישום המתוקן לגבי התוספת לחוות הדעת הראשונה, שם נאמר כי התוספת כוזבת, לא נאמר כך בקשר לאמור בחוות הדעת הראשונה, אלא אך כי התאריך שצויין בה, כוזב.

לאור האמור לעיל ראוי שהדיון בקובלנה יהא מבוסס על ההנחה שהכזב שבחוות הדעת הראשונה, הוא התאריך הנקוב בה.

לגבי חוות הדעת השניה –

בשונה מהאמור לגבי חוות הדעת הראשונה, אין לדעתנו מקום לספק, לאור האמור בכתב האישום המתוקן, כי הרשעת הנקבל מבוססת, בין היתר, על כך שהן התאריך הנקוב בתוספת לחוות הדעת הראשונה והן תוכנה של התוספת האמורה, כוזבים.

בסיכום:

לאור האמור לעיל, תסתמך המלצתנו על ההנחה שהכזב שבחוות הדעת שעליו מבוסס הרשעת הנקבל, הוא בעניינים אלה:

(1) התאריכים שצויינו על ידי הנקבל, כתאריך שבו הוצאו שלושת מסמכי בית המשפט.

(2) תוכנה של התוספת לחוות הדעת הראשונה.

5. טענות הצדדים לעניין אמצעי המשמעת -

טענות הקובל –

(א) הנקבל רמס ברגל גסה את האמון שניתן בו ובעמיתיו למקצוע. בידי רופא ככזה הופקד כח רב עצמה להשפיע על מצבו של המטופל. כך הוא ביתר שאת כאשר מדובר במי שנושא בתפקיד של סגן פסיכיאטר מחוזי, כבמקרה זה, שאז בידיה גם הסמכות להגביל את חירותו של אדם.

הסמכות האמורה, מבוססת על יחסי האמון המיוחדים שבין רופא ככלל ורופא הממלא תפקיד ציבורי בפרט, לבין המדינה, וכן על יחסי האמון שבינו לבין ציבור המטופלים. יחסי האמון האמורים מהווים נדבך הכרחי לקיומה של מערכת בריאות בכלל, וזו הציבורית בפרט. לפגיעה באמון הניתן ברופאים, השלכה חמורה על מערכת הרפואה.

(א) הליך משמעת הבא בעקבות הרשעה בפלילים, נועד למנוע סתירה בין הנדרש מאיש המקצוע לחלכה, לבין התנהגותו למעשה. התנהלות הנקבל, במתן אישור פקטיבי, למען בצע כסף, בלא לבדוק את האדם שאליה מתייחס האישור, פוגעת בשמו הטוב של המקצוע, באינטרס הציבור, ובאמון הציבור. והרשות המופקדת על בריאות הציבור, במקצוע.

(ב) מדובר בהתנהלות חמורה. חוות הדעת שנתנו על ידי הנקבל, נועדו לתמוך בתביעות לגמלאות ומהמוסד לביטוח הלאומי ולפיצוי מחברות הביטוח, לאור הקשה שנוצר בין הנקבל לבין כשנתיים קודם לכן, כאשר מנחה את הנקבל לציין בחוות הדעת נתונים כוזבים.

הנקבל ציין על גבי חוות הדעת תאריך כוזב, הקודם בכחודש למועד שבו מונה לסגן פסיכיאטר מחוזי, על מנת שיראה כאילו הן נתנו לפני שמונה לתפקיד האמור. זאת ועוד, תוכנה של חוות הדעת הראשונה כוזב, מה גם שבעקבות שיחה עם הנקבל שינה את חוות הדעת הראשונה והוסיף לה תוספת כוזבת, לפיה היה בטיפולו משך שנה. זאת אף לא היה בטיפולו של הנקבל כלל.

הנקבל אף הנחה את כיצד עליו לנהוג בפני הוועדה הרפואית, על מנת לזכות בגמלאות.

(ג) לא מדובר במעשה רגעי או ספונטאני, אלא בהתנהלות ממושכת שהתקיימה במהלך שנתיים, משנת 2005 אז נוצר הקשר שבין צמח לבין הנקבל ועד לשנת 2007, שבמהלכה נתנו חוות הדעת. משמע שהנקבל פעל במודע תוך שהוא מביא בחשבון שיחא עליו לשאת בתוצאות מעשהו, אם יתפש.

(ד) בקביעת אמצעי המשמעת הראוי, יש לתת את הדעת, קודם לכל, לשמירה על אינטרס הציבור, כאשר נסיבותיו האישיות של הנקבל, עומדות רק במקום משני. בנסיבות עניין זה, גם לאור התפקיד הציבורי הרם שבו נשא הנקבל, ולאור רמת הענישה המשמעתית, במקרים דומים, התליית רשיונו של הנקבל לעסוק ברפואה, למשך שנתיים, מהווה ענישה סבירה.

טענות הנקבל –

(א) לא מדובר בהתנהלות מחושבת וממושכת שהתיימה במשך שנתיים ואין לטענת הקובל, בעניין זה תמוכין בכתב האישום המתוקן. הקשר הראשון עם [REDACTED] אמנם נוצר עוד בשנת 2005 ואולם מאז ועד שהנקבל נתן את חוות הדעת, חלפו שנתיים שבמהלכן הנקבל טיפל בעשרות מטופלים, ללא רבב ובכל התקופה האמורה, נמצאו אך שני מקרים בהם נתנו על ידי הנקבל חוות דעת, שהתאריך המופיע עליהן, אינו התאריך שבו נתנו.

(ב) הטענה כאילו הנקבל רמס ברגל גסה את האמון שניתן בו, לא הולמת את נסיבות העניין, אלא מקרה שבו מדובר בשקר בפרטים מהותיים יותר.

(ג) הנקבל לא ידע שמדובר בתאונת דרכים מבויימת.

(ד) הנקבל אמנם הנחה את שאל כיצד לנהוג בפני הוועדה הרפואית, אלא שהוא אך הנחה את שאל לנהוג בטבעיות.

(ה) באשר לתאריך הכוזב שבחוות הדעת הראשונה ובתוספת לחוות הדעת הראשונה – הנקבל פגש את שאל שלוש פעמים, כאשר הפעם האחרונה היתה בחודש מאי 2007, כאשר התאריך המופיע על המסמכים האמורים, קודם ביומיים ליום שבו מונה הנקבל לתפקיד סגן הפסיכיאטר המחוזי.

הנקבל היה מודע לכך שאינו יכול לתת חוות דעת המיועדת למוסד לביטוח לאומי בהיותו סגן פסיכיאטר מחוזי ולכן ציין על גבי חוות הדעת תאריך הקודם למינויו.

(ו) אין חולק שהעובדה שהנקבל ציין על גבי חוות הדעת תאריך מוקדם למועד מתן חוות הדעת ואף כזה הקודם למועד מינויו, חמורה. אלא שאין לייחס לנקבל וגם לא עולה מכתב האישום המתוקן, כי מדובר בחוות דעת כוזבות בפרטים מהותיים. עיקרו של הכוזב בחוות הדעת הוא התאריך שצויין בהן והכוזב המהותי היחיד הוא זה שבתוספת לחוות הדעת הראשונה, באשר למועד שבו פנה [REDACTED] לראשונה לטיפולו של הנקבל.

עצם העובדה שהנקבל פגש את [REDACTED] פעמיים בלבד, כדי להצביע על כוזב בחוות הדעת השניה.

(ז) כעולה מגזר הדין, בית המשפט ראה את מעשי הנקבל בחומרה, לאור התפקיד הציבורי הרם שבו נשא. העניין העיקרי העומד מאחורי גזר הדין הוא התאריך הכוזב שבחוות הדעת, ולפיכך הנקבל גם הורשע בעבירה של הפרת האמונים.

(ח) לא מדובר במי שלו כוונות פליליות או התנהגות עבריינית. הנקבל אמנם ציין, על גבי חוות הדעת, תאריך כוזב, אך על גבי החשבונית צויין התאריך הנכון.

(ט) הנקבל נעצר למספר ימים והוא התפטר מרצונו וביוזמתו, מתפקידו במשרד הבריאות, מיד לאחר ששוחרר ממעצר. מיד לאחר המעצר, הנקבל גם פוטר מעבודתו במרכז לבריאות הנפש ביפו. הנקבל חזר לעבוד רק באמצע שנת 2009, בהוסטל למכורים לסמים ולאלכוהול, שם הוא עובד כפסיכיאטר, בתפקיד שאינו הולם את כישוריו ונסיונו. זאת גם בהיקף חלקי בלבד, שכן הנקבל מבצע במקביל עבודות שירות.

הנקבל החל בעבודות שירות בסוף שנת 2010.

הנקבל הוסיף כי הוא נאלץ להסתפק בעבודה בהוסטל, הן משום שהוא מניח שבנסיבות העניין הוא לא יתקבל לעבודה בסקטור הציבורי, לרבות בקופות החולים והן משום שבנסיבות שנוצרו הוא חש בושה לפנות לגופים כגון אלה.

(י) הנקבל עלה לישראל בשנת 1993 ולמרות קשיי השפה הוא ומשפחתו נקלטו היטב בישראל. הנקבל קיים, משנת 2007, פרקטיקה פרטית בהיקף מצמצם ובמקביל עבד בבית חולים אברבנל. מי ששמה אז כפסיכיאטרית מחוזית, התרשמה מעבודתו של

הנקבל וכשמשרת סגן הפסיכיאטר המחוזי התפנתה, היא הציעה לו את התפקיד. הנקבל התמנה לתפקיד ביום 1.8.2007 ומילא תפקיד זה כחצי שנה בהיקף של חצי משרה. את הכיר הנקבל קודם לכן בשנת 2005, המדובר בנוכל. שלח לנקבל מטופלים רבים. הציג לנקבל מצג שווא, כאילו עבר תאונת דרכים והוא עשה כן עוד קודם לכן, בשנת 2003, כלפי הביטוח הלאומי.

בתקופה הרלבנטית, נפטרו שני הוריו של הנקבל, והוא היה נתון במצב נפשי קשה.

(יא) קביעת בית המשפט לפיה יש במעשי הנקבל קלון, פגעה לא רק בנקבל אלא גם בבני משפחתו משפחת הנקבל, אשתו ושני ילדיו, נמצאת במצב נפשי מאוד רעוע מאז תחילת התקירה. בנו של הנקבל לומד משפטים ובתו אמורה להתחיל ללמוד באוניברסיטה, אלא שספק אם יעלה בידה לעשות כן שכן ספק אם יהיה ביד הנקבל לסייע לה במימון הלימודים.

(יב) עניינן של ההחלטות ופסקי הדין שהובאו על ידי ב"כ הקובל, בעבירות שנעברו בנסיבות חמורות מאלה שבמקרה זה ולפיכך רמת הענישה המשמעתית שנקבעה באותם מקרים אינה הולמת מקרה זה.

(יג) בלא להפחית מחומרת העבירות, ניתן לומר שהנקבל נענש מספיק. הנקבל נושא בעונש חמור על מעשיו, נגזרו עליו 5 חדשי עבודות שירות, כאשר התקופה המירבית לעבודות שירות הוא 6 חדשים.

(יד) בהתחשב באמור לעיל, בזמן שחלף מאז בוצעו המעשים שבגינם הורשע הנקבל, בעונש החמור שהוטל על הנקבל, בסבל של בני משפחתו, בכך שהנקבל התפטר מרצונו וביוזמתו מתפקיד הפסיכיאטר המחוזי, כמו גם בכך שהכוב בחוות הדעת לא מתייחס לפרטים מהותיים ולאור האמור במכתבי ההמלצה שהוגשו לוועדה, מן הראוי להסתפק בעונש הרתעתי ולא בהתליית רשיונו.

6. דיון -

לעולה מהאמור בהכרעת הדין ובגזר הדין, כמו גם לפי הודאתו בפנינו, הנקבל הורשע בעבירות פליליות לפי חוק העונשין. העולה מכך הוא כי הנקבל עבר עבירת משמעת כאמור בסעיף 5(41) שבפקודה, דהיינו: כי הנקבל עבר עבירה פלילית שלא לפי הפקודה.

למטרת הדין המשמעתית הנערך בעקבות הרשעה בפלילים, התייחס בית המשפט העליון באמרו: "הדין המשמעתית הנערך לפי חוקים שונים בעקבות הרשעה בפלילים, עניינו בהסקת המסקנה, מה ההשלכה, אם בכלל, אשר יש להרשעה על עיסוקו של הנידון ועל חיפוקו המקצועי. הוראה כאמור לא נוצרה לגבי כל מקצוע, אלא רק לגבי אלו בהם נדרשת מן המשתתפים לחסגרת המקצועית רמת התנהגות מיוחדת וקפדנית יותר, הנובעת מיישורו של המקצוע וממעמדו החברתי. הדין המשמעתית בעקבות הרשעה בפלילים בא איפא למנוע סתירה בין הנדרש מאיש המקצוע להלכה לבין התנהגותו למעשה." (ע"א 412/90 ד"ר משה אליהו נ' שר הבריאות ואח', פורסם בנבו).

הנקבל הורשע בביצוע עבירות חמורות: מתן תעודה כוזבת, סיוע לנסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וכן מרמה והפרת אמונים.

כאמור לעיל, כל שלושת המסמכים, חוות הדעת הראשונה, התוספת לחוות הדעת הראשונה וחוות הדעת השניה, הוצאו על ידי הנקבל, לאחר שמונה לתפקיד בכיר ביותר במערכת האמונה על הרפואה הפסיכיאטרית בישראל, סגן פסיכיאטר מחוזי שבידו הפקיד המחוקק סמכויות נרחבות, ובשלושתם ציין הנקבל תאריך הנחזה להיות קודם למועד שבו מונה לתפקיד האמור. לא זאת אף זאת, הנקבל שינה את חוות הדעת הראשונה לאחר שדן בה עם בודעו. מעוניין בכך שהנקבל יתן חוות דעת כוזבות במטרה להונות את הביטוח הלאומי וחברות הביטוח. בעקבות זאת נכתבה התוספת לחוות הדעת, שם מציין הנקבל טיפול שניתן על ידו ככיוול לנשוא חוות הדעת ולתוצאותיו, והוא גם מציין כאילו נשוא חוות הדעת היה מצוי בטיפול כשנה.

התעודות הכוזבות, ניתנו על ידי הנקבל, תמורת תשלום, בידיעה שהן מיועדות לשמש לצורך תביעה לגמלאות מאת המוסד לביטוח לאומי, ואו לצורך קבלת פיצוי מחברת ביטוח.

ב"כ הקובל טענה כאמור שמדובר בהתנהלות שהתקיימה, משך כשנתיים, מאז הקשר הראשון שבין הנקבל וצמח ועד למועד שבו ניתנו חוות הדעת. בעניין זה הצדק עם ב"כ הנקבל. הרשעת הנקבל מתייחסת לחוות דעת שנתנו בשנת 2007 ואין בפנינו כל ראייה לכך

שהנקבל פעל כהנחייתו של [REDACTED] במועד מוקדם יותר. יחד עם זאת, אכן לא מדובר בכשל חד פעמי, בהנתן שחוות הדעת הראשונה נתנה על ידי הנקבל ב- 26.8.2007 והתוספת לחוות הדעת הראשונה וכן חוות הדעת השניה, נתנו בפועל, כחדשים לאחר מכן ביום 1.11.2007.

על מעשה כגון זה, נאמר על ידי השופט גרוניס: "...מעשהו של הרופא המערער מעשה נלוז ופסול הוא. רופא הנותן אישור כוזב לפונה אליו על מנת שישמש למטרה כלשהי...ראוי אכן לעונש של החליית רשיונו." (ע"א 10989/04 ד"ר לביו ליאור נ' שר הבריאות ואח', פורסם בנבו).

ועוד נאמר שם (בעניין לביו ליאור), על ידי השופטת אילה פרוקצ'יה: "השמירה על מוהר המידות בתחום עיסוק זה (הכוונה לתחום הרפואה - האמור בסוגריים לא במקור), אינה מסתכמת בראגה לתקינות פעולתה של המערכת הרפואית ביחסה לרשויות הציבוריות האחרות...ובשמירה על אימון הציבור בה. נקיון בפיו של העוסק ברפואה ומוהר פעולתה של המערכת הם תנאי הכרחיים גם לקיומה של רמה רפואית-מקצועית ראויה המקרינה במישורן על שלום האדם ועל חיי אדם."

על כך גם עמד בית המשפט העליון בעניין דר' משה אליהו האמור לעיל: "במקרה דנן, נעברה עבירה המשחיתה את מקצוע הרפואה ואת הציבור בכללותו. במה רבדים אמורים; רופא, המוכר אישור רפואי בזבז תמורת כסף או שווה כסף, פוגע ביעורו ובתורתו של מקצוע הרפואה וזורע בציבור תחושה, שאין לסמוך על אישורו של רופא, וכי חוות-דעת רפואית היא מרכולת העומרת למכירה."

על החומרה שבה רואה המחוקק מתן תעודה רפואית כוזבת, ניתן ללמוד גם מהוראת סעיף 43 שבה, הקובעת לאמור: "רופא מורשה אשר במיד או ברשלנות חתם או נתן, בחוקק מקצועו, אישור, דין-והשבון, הודעה או תעודה כיוצא באלה, והיא כוזבת, מטעה או בלתי הוגנת, יראוהו כמי שנהג בדרך שאינה הולמת רופא מורשה."

לעניין זה גם מתייחסים כללי האתיקה הרפואית של ההסתדרות הרפואית בישראל, כך נאמר שם בסעיף כ' לפרק ד' שבכללים: "הרופא לא יסוד במתכוון מידע שגוי או מטעה, לכל אדם או גורם אחר, בדבר מצב הרפואי של המטופל, בדיקות או טיפולים שלהם הוא זקוק, גם אם הדבר נעשה, לכאורה, "לטובת המטופל".

הרשיון לעסוק ברפואה, טומן בחובו סמכות רחבת היקף, שלה השלכות מרחיקות לכת על חיי אדם, המבוססת על אמון מלא במי שניתן לו הרשיון כי יפעל, קודם לכל, ביושר ובהגנות. כך לגבי רופא ככזה וביתר שאת, ברופא שבידו הופקדו סמכויות מיוחדות, כבמקרה זה. אף שאין עניינה שלקובלנה זו, במעמדו של הנקבל כמי שנשא, בשעת מעשה, בתפקיד ציבורי ובדין המשמעתי החל לגבי בהקשר זה, ראוי לתת את הדעת למידת האמון המיוחדת שניתנה בנקבל, לאור הסמכויות שהופקדו לפי הוראות חוק טיפול בחוליה נפש, התשנ"א-1991. די אם נזכיר בהקשר זה, את הסמכות להורות על הבאת אדם לבדיקה פסיכיאטרית שבסעיפים 6 ו-7 לחוק האמור, או הסמכות להורות על אישפוז כפוי המעוגנת בסעיף 9 שבו.

במתן חוות הדעת הכוזבות תמורת תשלום ובידיעה למה הן יועדו, עשה הנקבל ברשיון שניתן לו לעסוק ברפואה בכלל ובהכרה בו כמומחה בתחום הפסיכיאטריה בפרט, קידום לחפור בו, תוך הפרה בוטה של האמון שניתן בו. כך הוא באשר לאמון הרשות הממונה על בריאות הציבור, אשר מצאה את הנקבל ראוי לעסוק ברפואה ואף הפקידה בידיו סמכויות של סגן פסיכיאטר מחוזי וכך הוא גם באשר לרשויות אחרות המסתמכות בהכרח על חוות דעת רפואיות בפעילותן. זאת ועוד, במעשהו פגע הנקבל באמון הציבור במי שהורשו לעסוק ברפואה, בהיותם בראש ובראשונה אנשים הגונים, כנדרש כתנאי לזכאות לקבלת רשיון לעסוק ברפואה, כאמור בסעיף 4(1) לפקודה. זאת בהנתן שביד הרופאים ובשיקול דעתם, מפקיד הציבור את בריאותו ויחסיו האמון שבין רופא ומטופל, מהווים לפיכך אבן יסוד ותנאי הכרחיים לקיומה של מערכת בריאות ראויה.

מגד ראוי לתת את הדעת לכך שהנקבל נושא בעונש חמור יחסית, כי הוא ומשפחתו נאלצים להתמודד עם תוצאות מעשיו, הפוגעים ביכולתו להתפרנס וכאשר בית המשפט קבע כי דבק במעשיו פגם מוסרי ויש בהם קלון.

הנקבל הגיש לוועדה ארבעה מכתבי המלצה, שנכתבו לאחר מעשה, בחודש ינואר 2011:

האחד – מאת דר' מרילנה לבן, הפסיכיאטרית המחוזית מחוז המרכז, המציינת לטובה את עבודתו של הנקבל כסגנה, במהלך 5 החדשים במהלכם הוא מילא תפקיד זה. במכתבה מציינת דר' לבן, כי הנקבל מלא בהצלחה את תפקידו, יצר קשרים בין אישיים טובים עם עמיתיו המבוססים על אמון הדדי, כי הוא מלא את תפקידו תוך גילוי כישרון וידע תוך הבנה ואמפטיה כלפי מטופלים.

השני – ממנהל המחלקה לשירותים חברתיים, במרכז קהילתי לבריאות הנפש ביפו, שם עבד הנקבל בתקופה שמשנת 2004 ועד לשנת 2008. מנהל המחלקה מציין במכתבו כי הנקבל זכה להערכה על עבודתו המסורה, כי הוא עסק בעבודה בתחום הכרוך בטיפול מורכב הדורש מיומנויות מקצועיות יחודיות וכי הוא בלט בחריצותו, וכן בשקידה רבה ובדאגה כנה לחולים ולגורלם.

השלישי – מדר' עוזי שי, פסיכיאטר מחוזי בת"א. דר' שי מציין כי הוא מכיר את הנקבל, על רקע עבודה משותפת, מזה כ-10 שנים. דר' שי מציין את גישתו השקולה של הנקבל כלפי מטופלים, את הבנתו הקלינית המעמיקה ואת מסירותו לעבודתו.

דברים דומים עולים גם ממכתבה של דר' מרנינה שוץ, מנהלת מחלקה במרכז הרפואי לבריאות הנפש אברבנאל.

לאור חומרת מעשיו של הנקבל ומשמעותם האמורה לעיל, נראה כי אמצעי המשמעת הראוי, בנסיבות העניין, יהא בהתלית רשיונו של הנקבל לעסוק ברפואה לתקופה.

באת כח הקובל טענה, כי תקופת ההתלית הראויה, במקרה זה, הינה שנתיים ימים וכאמור ב"כ הנקבל טענה כי בנסיבות העניין, יש לנקוט באמצעי משמעת הרתעתי שאינו כרוך בהתלית רשיון הנקבל.

באי כח הצדדים בקשו ללמוד, לעניין העונש המשמעת, מאמצעי המשמעת שנקטו במקרים קודמים, כדלקמן:

א. בעניינה של דר' נעמי גודלברג, הוחלט על התלית רשיונה לעסוק ברפואה, לתקופה של 6 חדשים. שם דובר במי שזייפה תעודה רפואית, בהציגה עצמה כחולה בלוקמיה, במטרה לפרוש את תשלום חובה למע"מ. לא למותר לציין, שהשופט (בדימוס) ו. זילר מציין, בצו שהוצא על ידו בעניין זה, כי לשיטתו ראוי היה להשיט על דר' גולדבר עונש חמור יותר, לאור חומרת המעשה, אלא שהוא בחר לתת משקל נכבד להמלצת ועדת המשמעת.

ב. בפסד בעניינו של דר' משה אליהו (המוזכר לעיל) הוחלט על התלית רשיון לתקופה של שלוש שנים, גם בהתחשב בנסיבות מקילות ובהן העובדה שתיקו של דר' אליהו השתהה בידי גורמי החקירה והפרקליטות במשך מספר שנים. שם דובר במי שנתן, במהלך תקופה של שנתיים ובהיותו רופא בקופת חולים, 15 אישורים פקטיביים, בידיעה כי הם נועדו לסייע להשתמטות משירות מילואים.

ג. בעניין דר' אנה שוורץ, הוחלט על התלית רשיון לתקופה של 6 חדשים. שם דובר בשני אישורי מחלה שניתנו לאחד ממטופליה של דר' שוורץ, בהיותה מנהלת מרפאה בקופת חולים, לפיהם היה אותו מטופל חולה בשני מועדים שקדמו בכחצי שנה למועד שבו המטופל ביקש את האישורים. זאת אף שדר' שוורץ ידעה שהמטופל אינו חולה וכי בדעתו לעשות באישורים שימוש למטרות מרמה.

ד. בעניין דר' אורי ריחני, הוחלט על התלית רשיון לתקופה של שנה. דר' ריחני הורשע ב-10 פרטי אישום של נטילת שוחד ממטופלים על ידו בבית החולים שבו עבד.

ה. בעניין מיכאל ואלה רום, הוחלט על התלית לתקופה של שנתיים, גם בהתחשב בעינוי דין מאוד ממושך, אשר הביא לעיכוב הקידום המקצועי של הנקבלים, במשך 14 שנים. שם דובר במי שהוציאו ממחשב, של מי שהיה מופקד על עריכת בחינות לרופאים זרים המבקשים לקבל רשיון ישראלי, נוסח של שאלוני הבחינה.

ו. בעניין דר' ליביו ליאור (המוזכר לעיל), הוחלט על התלית הרשיון לתקופה של שנה. דר' ליאור הורשע בעבירת משמעת לפי סעיף 141(1) לפקודה (התנהגות שאינה הולמת רופא מורשה). מטופל שפנה לדר' ליאור ביקש כי יסייע לו להשתחרר משירות מילואים, דר' ליאור הנחה את המטופל לטעון כי הוא סובל מכאבי גב ואף נתן לו אישור בכתב לפיו הוא סובל מכאבי גב תחתון לאחר תאונת ספורט. בדיעבד התברר

כי אותו מטופל היה תחקירן של תוכנית טלוויזיה, אשר נשלח אל דר' ליאור, בעקבות מידע על כך שהוא נוהג לספק אישורים רפואיים כוזבים.

לאחר ששקלו את חומרת מעשיו של הנקבל, את נתוניו האישיים וכן את אמצעי המשמעת שנקטו במקרים האמורים לעיל והשוני שבין נסיבות אותם מקרים, לבין נסיבותיו של מקרה זה, אנו סבורים כי אמצעי המשמעת הראוי, בנסיבות עניין זה, יהא בהתליית רשיונו של הנקבל לעסוק ברפואה לתקופה של שנה.

בסיכום: המלצתנו היא כי תתלה את רשיונו של הנקבל לעסוק ברפואה, למשך שנה.

_____
 דר' קורנליוס גרופ
 נציג הסתדרות
 הרופאים

_____
 עו"ד רותי הורן
 נציגת היחיד המשפטי
 לממשלה

_____
 פרופ' מיטל ורדי
 יו"ר הוועדה